

HØJESTERETS DOM

afsagt torsdag den 26. september 2019

Sag 45/2019

(1. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Karoline Normann, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Næstved den 7. marts 2018 og af Østre Landsrets 5. afdeling den 30. januar 2019.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Lene Pagter Kristensen, Jon Stokholm, Jens Peter Christensen, Lars Apostoli og Kristian Korfits Nielsen.

Påstande

Dommen er anket af anklagemyndigheden med påstand om skærpelse, således at straffen forhøjes, og at T fratages retten til at udøve virksomhed som kørelærer i et af Højesteret fastsat tidsrum.

T har påstået stadfæstelse.

Anbringender

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at straffen i den foreliggende sag – og i det hele taget strafniveauet for andet seksuelt forhold end samleje – ikke ud fra en nutidig opfattelse i tilstrækkelig grad afspejler grovheden og karakteren af forbrydelsen og kränkelsen af offeret. Der er ikke den fornødne sammenhæng mellem strafniveauerne for de forskellige former for seksualforbrydelser, navnlig mellem tilfælde af voldtægt og tilfælde af andet seksuelt forhold end samleje, der efter sin karakter og kränkelsen af offeret ligger tæt op ad voldtægt. Der er

på baggrund af lovgivers hensigt med ændringerne af straffelovens § 216 i 2002 og 2016 behov for en skærpelse af strafniveauet i forhold til den praksis, som hidtil er fastlagt af landsretterne.

Der bør ved strafudmålingen tages udgangspunkt i, hvad straffen for en fuldbyrdet voldtægt ville have været, således at straffen for andet seksuelt forhold end samleje alene reduceres i forhold til dette udgangspunkt i det omfang, hvor kränkelsen for offeret forholdsmæssigt synes mindre. Udgangspunkterne for strafudmålingen ved fuldbyrdede voldtægter er efter forarbejderne til lov nr. 635 af 8. juni 2016 fængsel i 3 år og 6 måneder ved overfaldsvoldtægter og 2 år og 6 måneder til 3 år ved andre voldtægter.

T og F kendte kun hinanden som følge af hendes køb af køreundervisning. På grund af forskellen i alder og styrke samt Ts rolle som underviser var der et særligt afhængigheds- og tillidsforhold. Overgrebet foregik i F' hjem, som T fik adgang til ved at udnytte sin særlige rolle. Overgrebet skete ved et pludseligt overfald, hvor de var alene, og hvor hun derfor ikke umiddelbart kunne kalde på hjælp. Der må navnlig lægges vægt på kränkelsens karakter. Tvangsmæssig indføring af et objekt, herunder en finger, i forurettedes skede må anses for at være blandt de mest indgribende overgreb omfattet af straffelovens § 225. At T kun kortvarigt indførte en finger i F' skede, bør ikke tillægges væsentlig betydning, da det væsentligste overgreb for den forurettede er kränkelsen af hendes integritet, selvbestemmelsesret og frihed til at vælge sine seksualpartnere. Den krænkelser er sket, uanset om overgrebet er kortere- eller længerevarende. Det bør ikke have formildende betydning for strafudmålingen, hvis der sker rettighedsfrakendelse. T begik det seksuelle overgreb umiddelbart efter en køretime. Det må derfor have været påregneligt for ham, at dette kunne få betydning for hans muligheder for at udøve virksomhed som kørelærer. Samlet set bør straffen forhøjes til fængsel i niveauet omkring 2 år.

T bør som følge af det seksuelle overgreb frakendes retten til at udøve virksomhed som kørelærer, jf. straffelovens § 79, stk. 1, jf. § 78, stk. 2. Der er tale om et overgreb af væsentlig grovhed mod en køreskoleelev umiddelbart efter endt køretime. På samme måde som f.eks. erhvervsmæssig personbefordring og sundhedsfaglige konsultationer indebærer køreundervisning i høj grad, at T vil have adgang til at være alene med unge piger, der i kraft af hans stilling som underviser vil være i et særligt afhængigheds- og tillidsforhold til ham,

ligesom der ofte vil være en betydelig aldersforskel mellem ham og køreskoleeleverne. Han har ved sine handlinger vist sig ude af stand til at forholde sig professionelt til disse relationer. Den offentlige godkendelse af kørelærervirksomhed skaber en forventning om, at godkendelsen ikke blot sikrer en standard i dygtighed, men også i moral og pålidelighed. Der er på baggrund af den grove krænkelse af F nærliggende fare for, at han vil misbruge sin stilling, hvis han ikke frakendes retten til at udøve kørelærervirksomhed. Frakendelsen bør i lyset af forholdets grovhed ske indtil videre eller, hvis der ikke findes grundlag herfor, i 5 år, jf. § 79, stk. 3.

T har anført navnlig, at den udmålte straf på 6 måneders fængsel er i overensstemmelse med både praksis og forarbejderne til de seneste lovændringer på området.

Af det lovforslag, som førte til indsættelsen af straffelovens § 216, stk. 4, fremgår, at udgangspunktet for strafudmålingen ved et enkeltstående fuldbyrdet samleje i voldtægtssager, der ikke har karakter af overfaldsvoldtægt, er fra ca. 2 år og 6 måneders fængsel til op mod 3 års fængsel. Det fremgår samtidig af lovforslaget, at der i almindelighed vil være grundlag for at udmåle en lavere straf end de angivne udgangspunkter, hvis der er tale om andet seksuelt forhold end samleje (§ 225) eller forsøg på voldtægt. Anklagemyndighedens påstand om 2 års fængsel ligger en del over niveauet for, hvad der må anses for indeholdt i formuleringen om, at der i almindelighed vil være grundlag for at udmåle en lavere straf end de angivne udgangspunkter. 2 års fængsel er højere end det hidtidige niveau for et voldtægtsforsøg, og det er også højere end hidtidig praksis for udmåling i sager om andet seksuelt forhold end samleje.

Anklagemyndighedens påstand bygger på, at strafniveauet for overtrædelse af § 225 i hidtidig praksis har været for lavt. Seksualforbrydelser i almindelighed og voldtægter i særdeleshed udgør en krænkelse af offerets integritet, værdighed og frihed, men det må lægges til grund, at krænkelsens karakter allerede er indeholdt i den nuværende udmålingspraksis. Der er ikke grundlag for, at strafniveauet skal hæves yderligere. Det er i forarbejderne til straffelovens § 216 anført, at der ved strafudmålingen bl.a. kan lægges vægt på det seksuelle forholds nærme karakter (samleje eller andet seksuelt forhold end samleje og i givet fald hvilket seksuelt forhold), overgrebets tidsmæssige varighed, graden af forurettedes hjælpeløshed, forurettedes alder, stedet for overgrebet, herunder om gerningsmanden er trængt ind hos forurettede, og de

omstændigheder, under hvilke gerningsmanden mødte forurettede, herunder karakteren af et eventuelt forudgående samvær. Det må anses for væsentligt grovere at stikke en genstand op i skeden end en finger.

I denne sag er der tale om andet seksuelt forhold end samleje af ganske kort varighed mellem to personer, der kendte hinanden i forvejen, og hvor der ikke er anvendt vold. Det foregik i forurettedes hjem i dagtimerne. Han var ikke trængt ind hos forurettede, og hun var ikke hjælpeløs. Den idømte straf på 6 måneders fængsel harmonerer på denne baggrund godt med både praksis og forarbejder, idet der er taget højde for den konkrete sags nærmere omstændigheder. Hvis der sker rettighedsfrakendelse, bør der i hvert fald ikke ske en skærpelse af straffen, jf. straffelovens § 82, nr. 12.

Rettighedsfrakendelse efter straffelovens § 78 og § 79 er begrundet i præventive hensyn. Der skal være udvist et forhold, der begrunder en nærliggende fare for misbrug – i dette tilfælde af stillingen som kørelærer. Han er ikke tidligere straffet og har særdeles gode personlige forhold. Der er tale om et tilfældigt og enkeltstående forhold af mindre alvorlig karakter begået efter en afsluttet køretime. Det er ikke godtgjort, at dette forhold indebærer en sådan nærliggende fare for, at han vil misbruge sin stilling som kørelærer, at der er grundlag for at frakende ham retten til at udøve kørelærervirksomhed. En eventuel frakendelse bør alene have en varighed af 1 år.

Retsgrundlag

Straffelovens § 216, stk. 1, nr. 1, og stk. 4, samt § 225 er sålydende:

”§ 216. For voldtægt straffes med fængsel indtil 8 år den, der

1) tiltvinger sig samleje ved vold eller trussel om vold ...

...

Stk. 4. Ved fastsættelse af straffen skal der lægges vægt på den særlige krænkelse, der er forbundet med lovovertrædelsen.

...

§ 225. Bestemmelserne i §§ 216-224 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til andet seksuelt forhold end samleje.”

§ 216, stk. 1, nr. 1, og § 225 er affattet ved lov nr. 633 af 12. juni 2013. I de almindelige bemærkninger til lovforslaget (Folketingstidende 2012-13, lovforslag nr. L 141, s. 12f) hedder det bl.a.:

”3.2. *Lovforslagets udformning*

...

3.2.3. Med hensyn til *strafniveaue*t for voldtægt anfører Straffelovrådet, at voldtægt er en alvorlig personfarlig forbrydelse, der samtidig indebærer en meget grov krænkelse af offerets frihed til at bestemme, hvem vedkommende vil have et seksuelt forhold med.

Straffen for voldtægt blev skærpet ved en lovændring i 2002, hvor strafferammerne blev forhøjet fra henholdsvis fængsel indtil 6 og 10 år til fængsel indtil 8 og 12 år med henblik på en generel forhøjelse af strafudmålingsniveauet i voldtægtsager i størrelsesordenen 1 år i forhold til det hidtidige strafniveau.

Udgangspunktet for strafudmålingen for et enkeltstående tilfælde af fuldbyrdet voldtægt må i dag antages at være fra omkring 1½ års til ca. 2½ års fængsel. Straffen i voldtægtsager (herunder i tilfælde af tiltvingelse af andet seksuelt forhold end samleje) fastsættes imidlertid af domstolene på baggrund af en konkret vurdering af samtlige omstændigheder i den enkelte sag. Som følge af de mange forskelligartede forhold er der store variationer i straffene for voldtægt, og der er i retspraksis også udmålt straffe, som ligger væsentligt over det udgangspunkt for strafudmålingen for voldtægt, som har været gældende siden 2002...

Voldtægt udgør sammen med grove overtrædelser af forbuddet mod samleje med barn under 15 år de groveste seksualforbrydelser, og strafniveauet for voldtægt (og grove overtrædelser af forbuddet mod samleje med barn under 15 år) er i overensstemmelse hermed generelt markant højere end strafniveauet for andre seksualforbrydelser.

Kriminalitetsniveauet vedrørende voldtægt har i en årrække været nogenlunde stabilt og synes ikke påvirket af strafskærpelsen i 2002, og Straffelovrådet finder ikke grundlag for at antage, at en yderligere strafskærpelse vil have en kriminalitetsdæmpende effekt.

Straffelovrådet finder endvidere, at der heller ikke i samfundsudviklingen i øvrigt siden lovgivningsmagtens regulering af det daværende strafniveau for voldtægt i 2002 er forhold, som taler for en regulering af det nuværende generelle strafniveau for voldtægt i op- eller nedadgående retning.

...

3.2.4. Justitsministeriet er generelt enig i Straffelovrådets overvejelser og forslag vedrørende voldtægt.

Justitsministeriet er således af de grunde, der er anført af Straffelovrådet, enig i rådets forslag om at videreføre den gældende definition af vold, de eksisterende strafferammer og det eksisterende strafniveau...”

I bemærkningerne til § 216 i samme lovforslag er i tilknytning til den foreslåede strafforhøjelse ved overtrædelse af § 216, stk. 1, nr. 2, i relation til udnyttelse af en person, der befinder sig i en tilstand eller situation, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen, nærmere anført bl.a. følgende om strafudmålingen (a.st., s. 51):

”I overensstemmelse med almindelige strafudmålingsprincipper vil straffen kunne udmåles højere f.eks. i gentagelsestilfælde, eller hvis der foreligger flere forhold til samtidig pådømmelse. Omvendt vil straffen kunne udmåles lavere f.eks. ved forsøg.

Strafudmålingen vil endvidere skulle ske ud fra den enkelte sags konkrete omstændigheder, og den konkrete straf også for et enkeltstående fuldbyrdet tilfælde af at skaffe sig samleje med en person, der befinder sig i en tilstand, hvor denne er ude af stand til at modsætte sig handlingen, vil således afhængig af de konkrete omstændigheder kunne fastsættes både højere og lavere end det forudsatte udgangspunkt på 8 måneders fængsel.

Som eksempler på forhold, som kan indgå i vurderingen af forbrydelsens grovhed og dermed ved fastsættelsen af straffen, kan nævnes det seksuelle forholds nærmere karakter (samleje eller andet seksuelt forhold end samleje og i givet fald hvilken form for seksuelt forhold), overgrebets tidsmæssige varighed, graden af forurettedes hjælpeløshed, forurettedes alder, stedet for overgrebet, herunder om gerningsmanden er trængt ind hos forurettede, og de omstændigheder, under hvilke gerningsmanden mødte forurettede, herunder karakteren af et eventuelt forudgående samvær.

De beskrevne forhold skal ikke anses for udtømmende, og fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolens konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.”

I lovforslagets bemærkninger til § 225 er anført bl.a. følgende (a.st., s. 57):

”Bortset fra den nævnte nykriminalisering af tilsnigelse af homoseksuelt forhold ved udnyttelse af, at forurettede forveksler gerningsmanden med en anden, er sammenlægningen til én bestemmelse alene udtryk for en forenkling af lovteksten, og ændringen fra kønslig omgængelse til seksuelt forhold er alene udtryk for en sproglig modernisering.

Det forudsættes imidlertid, at ”samleje” i straffelovens §§ 216-224 fremover også vil omfatte analt samleje, dvs. hel eller delvis indføring af penis i anus (såvel mellem personer af samme køn som mellem personer af forskelligt køn).

Herudover medfører forslaget om at sammenskrive de gældende §§ 224 og 225 til én bestemmelse ikke indholdsmæssige ændringer af gældende ret. Bortset fra det anførte om analt samleje er det således hensigten, at ”andet seksuelt forhold end samleje” skal

forstås på samme måde som ”anden kønslig omgængelse end samleje” og ”kønslig omgængelse med en person af samme køn” efter gældende ret.

Der er med forslaget om at flytte kriminaliseringen af analt samleje fra straffelovens §§ 224 og 225 til §§ 216-224 heller ikke tilsigtet nogen ændring i vurderingen af dette forholds grovhed set i forhold til vaginalt samleje eller i forhold til andre seksuelle forhold. Der er således heller ikke tilsigtet nogen ændring i strafudmålingen i sager vedrørende analt samleje i forhold til det eksisterende straffniveau.”

2013-lovændringen byggede på Straffelovrådets betænkning nr. 1534/2012 om seksualforbrydelser. I betænkningen s. 439 er anført bl.a. følgende:

”Også efter en overflytning af analt samleje til at være direkte omfattet af bestemmelserne i §§ 216-223a om ”samleje” kan andre seksuelle forhold have en meget forskellig grovhed, spændende over de mildeste grader, som ligger lige over grænsen mellem blufærdighedskrænkelser og seksuelt forhold, til grove tilfælde f.eks. i form af indføring af genstande i forurettedes skede eller endetarm.

Ved fastsættelsen af straffen i den enkelte sag vil det således også fortsat indgå som et væsentligt element, hvilken form for seksuelt forhold der har været tale om.”

§ 216, stk. 4, blev indsat i straffeloven ved lov nr. 635 af 8. juni 2016. Af lovforslaget (Folketingstidende 2015-16, lovforslag nr. L 98, s. 2ff) fremgår bl.a.:

”1. Indledning

Formålet med lovforslaget er at skærpe straffniveauet for voldtægt og for at skaffe sig samleje med et barn under 15 år ved udnyttelse af sin fysiske eller psykiske overlegenhed.

Sammen udgør disse overgreb de groveste seksualforbrydelser. Ofrene herfor bliver udsat for en af de alvorligste og voldsomste krænkelser af deres integritet og deres selvbestemmelsesret, og krænkelsen kan have langvarige konsekvenser for de pågældende.

Det nuværende straffniveau i sager om voldtægt og om samleje med et barn under 15 år ved udnyttelse af sin fysiske eller psykiske overlegenhed afspejler efter regeringens opfattelse ikke i tilstrækkelig grad den krænkelser af offeret, der finder sted, og de fysiske og psykiske konsekvenser, en sådan krænkelser kan påføre offeret. Der er derfor efter regeringens opfattelse behov for en skærpelse af straffniveauet for voldtægt og for at skaffe sig samleje med et barn under 15 år ved udnyttelse af sin fysiske eller psykiske overlegenhed.

Med lovforslaget lægges der på denne baggrund op til en generel forhøjelse af straffen for at tiltvinge sig samleje ved vold eller trussel om vold, for samleje med et barn under 12 år og for at skaffe sig samleje med et barn under 15 år ved udnyttelse af sin fysiske eller psykiske overlegenhed i størrelsesordenen 1 år i forhold til det gældende straffni-

veau. Der lægges endvidere op til en generel forhøjelse af straffen for at skaffe sig samleje ved anden ulovlig tvang eller med en person, der befinder sig i en tilstand eller situation, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen, i størrelsesordenen 6 måneder i forhold til det gældende strafniveau.

...

2.1.2. Justitsministeriets overvejelser

Voldtægt er en særlig form for alvorlig personfarlig kriminalitet, der indebærer en voldsom og traumatiserende krænkelse af offerets værdighed, integritet og selvbestemmelsesret. En voldtægt kan medføre langvarige psykiske konsekvenser for offeret.

Det nuværende strafniveau i sager om voldtægt afspejler efter Justitsministeriets opfattelse ikke i tilstrækkelig grad den krænkelse af offeret, der finder sted, og de fysiske og psykiske konsekvenser, en sådan krænkelse kan påføre offeret. Der er derfor efter Justitsministeriets opfattelse behov for en generel skærpelse af strafniveauet for voldtægt.

2.1.3. Lovforslagets udformning

Det foreslås, at der indsættes en ny bestemmelse i straffelovens § 216, som præciserer, at der ved fastsættelse af straffen skal lægges vægt på den særlige krænkelse, der er forbundet med lovovertrædelsen. Der lægges med forslaget op til, at der sker en generel forhøjelse af strafudmålingsniveauet for voldtægt, således at straffen i højere grad afspejler den krænkelse af offerets værdighed, integritet og selvbestemmelsesret, der er forbundet med voldtægt.

Der lægges med forslaget nærmere op til, at der skal ske en generel forhøjelse af strafudmålingsniveauet for tiltvingelse af samleje ved vold eller trussel om vold (§ 216, stk. 1, nr. 1) eller ved hensættelse i en tilstand, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen (omfattet af § 216, stk. 1, nr. 2, 2. led), og for samleje med et barn under 12 år (§ 216, stk. 2) med gennemgående 1 år i forhold til det gældende strafniveau. Det betyder eksempelvis, at udgangspunktet for strafudmålingen for en enkeltstående fuldbyrdet overfaldsvoldtægt eller for et enkeltstående fuldbyrdet samleje med et barn under 12 år vil være 3 år og 6 måneders fængsel, hvis der ikke foreligger andre skærpene omstændigheder. Det betyder også, at udgangspunktet for strafudmålingen for et enkeltstående fuldbyrdet samleje i andre sager om voldtægt ved vold eller trussel om vold - hvis der ikke foreligger andre skærpene omstændigheder - vil være fra ca. 2 år og 6 måneders fængsel til op mod 3 års fængsel.

...

Det bemærkes, at der som følge af de mange forskelligartede forhold omfattet af straffelovens § 216 er en meget stor variation i straffene for voldtægt, og at der efter omstændighederne vil være grundlag for at udmåle straffe, som ligger væsentligt over de udgangspunkter for strafudmålingen for voldtægt, der lægges op til med lovforslaget. Der vil f.eks. i almindelighed være grundlag for at udmåle en skærpet straf, hvis der som led i voldtægten er udøvet betydelig vold, hvis voldtægten er begået over for et barn, hvis voldtægten har strakt sig over længere tid eller er begået af flere gerningsmænd, eller hvis gerningsmanden er trængt ind i et privat hjem og her begår voldtægt. Der vil omvendt i almindelighed være grundlag for at udmåle en lavere straf end de angivne udgangspunkter, hvis der f.eks. er tale om andet seksuelt forhold end samleje (§ 225) eller om forsøg.

Strafudmålingen vil således fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil derfor kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. hermed de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Der er med lovforslaget ikke tilsigtet nogen ændring i bestemmelsens anvendelsesområde. Der tilsigtes heller ingen ændring i de forhold, der i almindelighed anses som skærpende eller formildende omstændigheder.”

Justitsministeren har i forbindelse med førnævnte lovforslag nr. L 98 i svar på spørgsmål nr. 5 (om teknisk bistand til udarbejdelse af et ændringsforslag om fastsættelse af minimumsstraf på 5 år for overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 1 og 2, og § 222, stk. 1) anført bl.a. følgende:

”Det bemærkes endvidere, at den foreslåede minimumsstraf på 5 års fængsel også vil omfatte sager om andet seksuelt forhold end samleje efter straffelovens § 225, hvor straffen i dag afhængig af sagens konkrete omstændigheder vil kunne udmåles betydeligt under udgangspunktet for straffen for voldtægt med samleje.”

Højesterets begrundelse og resultat

T er fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 225, jf. § 216, stk. 1, nr. 1, og § 232 ved den 15. november 2017 efter en køretime, hvor han var kørelærer, på sin elev F' bopæl at have tiltvunget sig andet seksuelt forhold end samleje og krænket hendes blufærdighed ved at have kysset hende på halsen og presset sin tunge ind i munden på hende, befølt hende på det ene bryst og på balderne, herunder inden for tøj, samt stukket en finger op i hendes skede.

For Højesteret angår sagen strafudmålingen, og om T skal fratages retten til at udøve virksomhed som kørelærer.

For så vidt angår strafudmålingen ved overtrædelse af straffelovens § 225 om andet seksuelt forhold end samleje, fremgår det af forarbejderne til straffelovens § 216, stk. 1 og 4, samt § 225, at straffen skal fastsættes på baggrund af en konkret vurdering af samtlige omstændigheder i den enkelte sag. Det er i forarbejderne anført, at andet seksuelt forhold end samleje kan have en meget forskellig grovhed spændende over de mildeste grader, som ligger lige over grænsen mellem blufærdighedskrænkelser og seksuelt forhold, til grove tilfælde f.eks. i form af indføring af genstande i forurettedes skede eller endetarm. Straffen for overtrædelse af §

225 vil afhængig af sagens konkrete omstændigheder kunne udmåles betydeligt under udgangspunktet for straffen for voldtægt, jf. justitsministerens svar på spørgsmål nr. 5 vedrørende det lovforslag (L 98 af 16. december 2015), der førte til indsættelsen af straffelovens § 216, stk. 4, ved lov nr. 635 af 8. juni 2016. Højesteret finder, at der – i lighed med, hvad der i forarbejderne til lov nr. 633 af 12. juni 2013 er anført i relation til overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 1, nr. 2 – ved vurderingen af forbrydelsens grovhed må lægges vægt på bl.a. det seksuelle forholds nærmere karakter, overgrebets tidsmæssige varighed, graden af forurettedes hjælpeløshed, forurettedes alder, stedet for overgrebet, herunder om gerningsmanden er trængt ind hos forurettede, og de omstændigheder, under hvilke gerningsmanden har mødt forurettede.

Højesteret tiltræder efter karakteren af det begåede forhold samt under hensyntagen til den generelle forhøjelse af straffen for overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 1, som tilsigtedes i forbindelse med indsættelsen af § 216, stk. 4, ved den nævnte ændringslov fra 2016, at straffen er fastsat til 6 måneders fængsel.

Når henses til karakteren af det begåede, enkeltstående forhold og til Ts personlige forhold, herunder at han har drevet kørelærervirksomhed i mange år og ikke tidligere er straffet, finder Højesteret, at der ikke foreligger en så nærliggende fare for misbrug, at der er tilstrækkeligt grundlag for i medfør af straffelovens § 79, stk. 1, jf. § 78, stk. 2, at fratage ham retten til at udøve virksomhed som kørelærer.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens dom.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for Højesteret.

UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS DOMBOG

D O M

Afsagt den 30. januar 2019 af Østre Landsrets 5. afdeling
(landsdommerne Olaf Tingleff, Ulla Langholz og Lisbeth Walthersdorf Katafai (kst.) med
domsmænd).

5. afd. nr. S-810-18:
Anklagemyndigheden

mod

T

...

(advokat Karoline Døssing Normann, besk.)

Næstved Rets dom af 7. marts 2018 (446/2018) er anket af anklagemyndigheden med påstand om skærkelse, herunder således at der sker frakendelse af retten til at udøve virksomhed som kørelærer.

Tiltalte har nedlagt påstand om frifindelse, subsidiært formildelse.

F har påstået stadfæstelse af byrettens afgørelse om tortgodtgørelse.

Tiltalte har heroverfor påstået frifindelse, subsidiært at godtgørelsen nedsættes.

Forklaringer

Der er i landsretten afgivet supplerende forklaring af tiltalte samt af vidnerne F, V1 og V2

Den i byretten af vidnet V3 afgivne forklaring er dokumenteret i medfør af retsplejelovens § 923.

Tiltalte har supplerende forklaret blandt andet, at F virkede særlig opmærksom på ham sammenlignet med de andre elever. Normalt krammede han kun elever, når de havde fået deres kørekort, men F gav ham et kram den 13. november 2017. Han ved ikke hvorfor.

De havde den 15. november talt om huset, og om at hun skulle male det. Hun inviterede ham med ind. Det var spontant, at de der kyssede og krammede. De blev enige om, at det var en dårlig ide, da han var gift, og da hun var hans elev. Hun sagde også noget med, at han var gammel. Han har et professionelt forhold til sine elever, selvom der er snak undervejs. F fortalte om sine problemer. Han syntes, det var synd for hende. Det er helt sædvanligt at sætte elever af, hvor de beder om det. F havde talt en del om huset, som hun skulle flytte ind i. Den 15. november skulle der ifølge F komme venner og hjælpe med at male. Hun sagde ikke, præcis, hvornår de ville komme. Efter kørslen stoppede de, og han gav feedback på kørslen. Derefter steg de begge ud af bilen, hvorefter hun spurgte, om han ville med ind og se huset. Han ved ikke, om han havde fortalt hende, at han havde et møde kl. 13.30. Han så huset på 5 minutter og sagde derefter, at han ville gå. De kyssede i 1-2 minutter i gangen, da han var på vej ud. Hun rørte ved ham uden på tøjet, ligesom han rørte ved hende uden på tøjet. De rørte begge ved ballerne. De sagde begge to, at det ikke gik.

Han talte med V3 om situationen og de var enige om, at det ikke var godt, men at han ikke skulle sige noget til sin kone. F's far kontaktede ham samme dag eller dagen efter og krævede penge tilbage. Det kom ikke bag på ham. Han kendte faren i forvejen. Han gjorde pengene klar til faren, inden denne kom. De var ikke enige om, hvad der var sket. Det var under det fysiske møde, at faderen spurgte, om han havde villet have sex med hans datter, hvilket han benægtede. Efterfølgende rettede en politimand henvendelse til ham og sagde, at der var en anmeldelse mod ham. Da han kom på stationen, sagde politimanden, at det var en voldtægtssag, hvorfor tiltalte ikke ønskede at udtale sig før, han havde talt med en advokat. F blev afhørt af en politimand, der også er motorsagkyndig, og ikke er vellidt blandt elever eller kørelærere i Sydsjælland. Det er helt sædvanligt, at han kommunikerer med sine elever på Facebook og sender smileys.

Tiltalte har om sine personlige forhold forklaret, at hans kørerlærervirksomhed er belastet af sagen, men eksisterer. Han er fortsat sammen med sin kone. Han har gennem 15 år haft ca. 5.000 elever, og der har aldrig været en sag mod ham. Han har heller ikke hørt, at der tidligere skulle være rejst beskyldninger mod ham.

Vidnet F har supplerende forklaret blandt andet, at da hun sagde ja til, at tiltalte måtte gå med ind, synes hun det var mærkeligt, fordi han havde krammet hende 2 dage tidligere, og V2 og hun havde talt om, hvor forskelligt han behandlede dem. V2 fik ikke kram og smileys, hvilket de synes var mærkeligt. Hun synes også det var mærkeligt, at det skulle være en hemmelighed, at han den 13. november 2017 havde givet hende et kram og tænkte, at så måtte han lægge noget i det. Hun havde ikke lagt noget i krammet, da det var gået rigtig godt med kørslen. Hun tænkte ikke særligt over, at de talte om hendes private forhold under kørslen, men på et tidspunkt skrev han og spurgte, om hun var flyttet hjemmefra, hvilket hun syntes var mærkeligt. Da de var stået ud af bilen på gerningsdagen, og han ville se huset, sagde hun, at det kunne han godt på et tidspunkt, hvorefter han låste bilen og gik over mod hende. Han sagde, at han havde god tid. I huset gik han og så rummene, hvorefter hun sagde tak for i dag. Så gik han ud i gangen, og da han ville gå, sagde han, at de godt kunne kramme der. Han rakte ud efter hende og fik et let kram. I stedet for at slippe hende, holdt han om hende og begyndte at kysse hende på munden og halsen. Han tog også fat om hendes balder. Hun stivnede og gik i chok. Hun forholdt sig passivt, da han stak sin tunge ind i hendes mund, og da han havde sine hænder på hendes baller uden på hendes løse bukser. Derefter førte han sin ene hånd ned i hendes bukser. Hun sagde ikke noget og var fortsat totalt passiv. Der skete ikke noget gensidigt, og han må have kunnet se, at hun ikke havde lyst. Hun kunne godt have skubbet ham væk, hvis hun ikke havde været chokeret og bange. Han skubbede hende derefter hen mod hendes værelse, hvorved han slap sit greb, og hun kom lidt til sig selv og sagde stop. Hun sagde det tydeligt. Hun går ud fra, at han kunne høre det. Tiltalte reagerede imidlertid ikke på, at hun sagde stop. Han stak kort efter en finger op i hendes skede. Hun skubbede til hans skulder, hvorefter han tog hånden op, og hun skubbede ham væk. Hun sagde, at hendes kammerat kom om 2 minutter. Hun gentog det, og derefter reagerede han og sagde, at det ikke gik. Hun havde i bilen fortalt, at hun skulle hjem og male, så hun var bange for, at han ikke troede på, at der ville komme nogen.

Tiltalte havde ikke sagt noget om, at han var gift. Hun havde ikke opfattet tiltalte som andet end sin kørelærer. Hun havde ikke lagt op til hverken kram eller kys. Efterfølgende ringede hun til V2 og senere til sin papfar. Hun var helt færdig, da de kom til politistationen og fandt situationen meget ydmygende. Foreholdt, at hun til politiet skulle have forklaret, at hun sagde, at "det her skal vi ikke. Det går ikke", husker hun det ikke, men det kan godt være. Det var kun få sekunder, at han havde sin finger oppe i hende. Hun talte efterfølgende med V2 og ... om, hvorvidt de skulle stoppe.

Vidnet V1 har supplerende forklaret blandt andet, at han ikke i første omgang forstod, hvad der var galt med F men at han skulle komme med det samme. Da han kom, var hun meget skræmt, og det tog noget tid, før det gik op for ham, hvad det handlede om. Han var meget vred, da han hentede pengene og elevplanen, men gjorde som politiet havde sagt og undlod at diskutere nærmere med tiltalte.

Vidnet V2 har supplerende forklaret blandt andet, at hun og F ikke har talt så meget om sagen efter byretsdommen. F havde til hende forklaret, at hun sagde stop overfor tiltalte. F har ikke vist tiltalte særlig opmærksomhed i teoritimerne. Vidnet husker ikke, hvornår de talte om tiltaltes beskeder. Hun havde indtryk af, at tiltalte og F havde et godt lærer-elevforhold.

Landsrettens begrundelse og resultat

Også efter bevisførelsen for landsretten, herunder F's forklaring, der fremstår troværdig og sammenhængende og som understøttes af de øvrige vidneforklaringer, findes tiltalte af de grunde, der er anført i dommen, skyldig efter anklageskriftet.

Straffen findes af de af byretten anførte grunde passende. Der er som anført af byretten ikke grundlag for at gøre straffen helt eller delvis betinget, ej heller med vilkår om samfundstjeneste.

Vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt tiltalte skal frakendes retten til at udøve virksomhed som kørelærer, lægger 3 voterende navnlig vægt på, at der er tale om en enkeltstående kortvarig krænkelse, og finder herefter, at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for at frakende tiltalte retten til at være kørelærer.

3 voterende lægger navnlig vægt på, at det strafbare forhold er begået i umiddelbar forbindelse med tiltaltes kørelærervirksomhed, og at der må antages at være en nærliggende fare for, at tiltalte vil misbruge sin stilling, og finder derfor at der bør ske rettighedsfrakendelse i et år.

Da der ved stemmelighed skal træffes afgørelse i overensstemmelse med det for tiltalte gunstigste resultat, tiltræder landsretten, at tiltaltes ikke frakendes retten til at drive kørelærervirksomhed, jf. straffelovens § 79, jf. § 78, stk.2.

De juridiske dommere tiltræder byrettens bestemmelse om tortgodtgørelse.

Landsretten stadfæster derfor dommen.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Byrettens dom i sagen mod T stadfæstes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for landsretten.

Udskrift af dombogen

DOM

afsagt den 7. marts 2018

Retten nr. 446/2018

Politiets nr. 1900-72371-00062-17

Anklagemyndigheden

mod

T

...

Der har medvirket domsmænd ved behandlingen af denne sag.

Anklageskrift er modtaget den 31. januar 2018.

T er tiltalt for

voldtægt ved andet seksuelt forhold end samleje efter straffelovens § 225, jf. § 216, stk. 1, nr. 1, og blufærdighedskrænkelser efter straffelovens § 232, ved den 15. november 2017 ca. kl. 1300 på adressen ..., ved vold eller trussel om vold at have tiltvunget sig andet seksuelt forhold end samleje med F samt at have krænket hendes blufærdighed, idet tiltalte, i sin egenskab af kørelærer og umiddelbart efter endt køretime med F, kyssede hende på halsen og ved at presse sin tunge ind i munden på hende, ligesom tiltalte tog fat om hendes ene bryst samt befølte hende på balderne, herunder inden for tøjet, hvorefter tiltalte tog fat om hofterne på hende og pressede hende tilbage i et værelse, hvor han stak sin ene finger op i skeden på hende, alt imens F sagde stop og prøvede at komme væk.

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om fængsel.

Anklagemyndigheden har endvidere nedlagt påstand om, at tiltalte skal frakendes retten til at udøve virksomhed som kørelærer i et af retten fastsat tidsrum, jf. straffelovens § 79, stk. 1, og stk. 3, jf. § 78, stk. 2.

Tiltalte har nægtet sig skyldig.

Forurettede, F, har påstået, at tiltalte skal betale 40.000 kr. i godtgørelse for tort.

Tiltalte har bestridt pligten til at betale godtgørelse og kravets størrelse.

Sagens oplysninger

Der er afgivet forklaring af tiltalte og af vidnerne F, V1, V2 og V3

Forklaringerne er lydoptaget og gengives ikke i dommen.

Tiltalte er ikke tidligere straffet.

Kriminalforsorgen har foretaget en undersøgelse af tiltaltes personlige forhold. Tiltalte har tiltrådt de oplysninger der fremgår af undersøgelsen.

Retten's begrundelse og afgørelse

Efter den detaljerede, sammenhængende og troværdige forklaring, der er afgivet af forurettede, og som i det væsentlige svarer til de oplysninger hun afgav, da hun kort efter gerningstidspunktet indgav anmeldelse, finder retten det bevist, at tiltalte er skyldig i overtrædelse af straffelovens § 225, jf. § 216, stk. 1, nr. 1, og straffelovens § 232, under de omstændigheder der er anført i anklageskriftet.

Vedrørende straffastsættelsen bemærker retten, at det fremgår af bemærkningerne til straffelovens § 216, stk. 4, i det lovforslag, der førte til lov nr. 635 af 8. juni 2016 om ændring af straffeloven, at der er tilsigtet en skærpelse af strafniveauet for blandt andet forhold vedrørende et enkeltstående fuldbyrdet samleje i andre sager om voldtægt ved vold eller trussel om vold end overfaldsvoldtægt.

Af bemærkningerne fremgår endvidere følgende:

"...

Det bemærkes, at der som følge af de mange forskelligartede forhold omfattet af straffelovens § 216 er en meget stor variation i straffene for voldtægt, og at der efter omstændighederne vil være grundlag for at udmåle straffe, som ligger væsentligt over de udgangspunkter for strafudmålingen for voldtægt, der lægges op til med lovforslaget. Der vil f.eks. i almindelighed være grundlag for at udmåle en skærpet straf, hvis der som led i voldtægten er udøvet betydelig vold, hvis voldtægten er begået over for et barn, hvis voldtægten har strakt sig over længere tid eller er begået af flere gerningsmænd, eller hvis gerningsmanden er trængt ind i et privat hjem og her begår voldtægt. Der vil omvendt i almindelighed være grundlag for at udmåle en lavere straf end de angivne udgangspunkter, hvis der f.eks. er tale om andet seksuelt forhold end samleje (§ 225) eller om forsøg.

..."

På denne baggrund og efter forholdets karakter, herunder det meget korte tidsmæssige forløb og den begrænsede voldsanvendelse, fastsættes straffen til fængsel i 6 måneder, jf. straffelovens § 225, jf. § 216, stk. 1, nr. 1, og § 232.

Der er ikke grundlag for at gøre straffen betinget.

Retten finder ikke tilstrækkeligt grundlag for at anse forholdet for udøvet i tilknytning til virksomheden som kørelærer i et omfang der bør føre til at der skal ske frakendelse af retten til at udøve virksomhed som kørelærer. Den nedlagte påstand herom tages derfor ikke til følge.

Efter forholdets karakter tager retsformanden kravet om tortgodtgørelse til følge med et beløb der fastsættes til 15.000 kr.

Thi kendes for ret:

Tiltalte, T, skal straffes med fængsel i 6 måneder. Tiltalte skal betale sagens omkostninger.

Tiltalte skal inden 14 dage til T v/advokat Lars Ulrich, Havnegade 4, 4300 Holbæk, betale 15.000 kr. med tillæg af procesrente fra den 1. marts 2018.

Bo Rasmussen dommer